

Uzajamni utjecaj japanske mode i arhitekture 20. st.

Staničić, Ena

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:252107>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

TEKSTILNO TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE

DIPLOMSKI RAD

UZAJAMNI UTJECAJ JAPANSKE ARHITEKTURE NA MODU 20-TOG
STOLJEĆA

THE MUTUAL INFLUENCE OF JAPANESE ARCHITECTURE ON
FASHION OF THE 20TH CENTURY

MENTOR: doc.art. Paulina Jazvić

ENA STANIČIĆ (TMD/MD)

Zagreb , 2019

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
SUMMARY.....	2
UVOD.....	3
1. JAPAN ; ARHITEKTURA KAO UMJETNOST.....	4
2. JAPANSKA ARHITEKTURA DANAS.....	7
2.2 Japan ; njegov utjecaj i doprinos globalnoj modi.....	11
2.3 Zašto arhitektura utječe na modu.....	13
3. ODIJEVANJE U JAPANU.....	14
3.1 Odijevanje različitih povijesnih i društvenih skupina stanovništva.....	16
3.2 Odijevanje u funkciji prikrivanja tjelesnih obilježja ili seksualnosti.....	17
3.3 Utjecaj arhitekture na modu.....	18
3.4 Konstrukcija volumena.....	42
3.5 Tekstilne inovacije u arhitekturi.....	43
4. Tehnički crtež	45
5. Zaključak.....	48
6. Literatura.....	49

SAŽETAK

Tema ovog diplomskog rada je uzajamni utjecaj japanske arhitekture na modu 20-tog stoljeća. Obrada dizajnera kojima je inspiracija bila od tradicionalne do minimalističke japanske arhitekture. Ovaj diplomski rad obuhvaća povijest, tradiciju, kulturu i običaje koji su, unatoč otvaranju prema suvremenim trendovima, zadržali izvorne elemente i poslužili dizajnerima kao inspiracija za kolekciju.

Ključne riječi : japan, arhitektura, dizajneri, moda, kolekcija

SUMMARY

The theme of this diploma thesis is the mutual influence of Japanese architecture to the fashion of the 20th century. Processing designer whose inspiration was from a traditional to minimalist Japanese architecture. This thesis covers the history, tradition, culture and customs that, despite the opening to the contemporary trends, keep the original elements and serve designers as inspiration for the collection.

Key words: Japan , architecture , designers , fashion , collection

1.UVOD

Motiv izbora teme diplomskog rada bio je interes za japansku arhitekturu, koja je unatoč otvaranju prema suvremenim trendovima zadržala izvorne elemente i poslužila dizajnerima kao inspiracija. Cilj diplomskog rada bio je istražiti vezu između arhitekture i mode te zapravo utjecaj jednog na drugo, kako je to zapravo sve počelo. U prvom poglavlju obrađena je tema japanske arhitekture zasebno kao umjetnosti koja je tradicionalno obilježena drvenom konstrukcijom. Zatim poglavlje 'Odijevanje u Japanu' opisujem modu koja se razvija do dan danas s obzirom na ulogu, status i poziciju pojedinih društvenih skupina. Unatoč strogoj, zatvorenoj formi odjeće uz inspiraciju na arhitekturu istih karakteristika koja ponekad podsijeća na oklop, prikrivenu seksualnost, fetiše i dekadenciju otvaraju mnoga pitanja povezana sa unutarnjim životom Japanaca, a koju su iskoristili Japanski dizajneri pokazujući u svojim kolekcijama jednostavnost, geometričnost, pročišćenost prilagođavajući ih zapadnjačkim trendovima.

Cilj ove disertacije je istražiti sličnosti i razlike između mode i arhitekture koju gledajući kroz povijest, kao dizajneri, prepoznajemo što arhitektura i moda simboliziraju za svaku populaciju, od starih Grka do Egipćana pa čak i za vrijeme Prvog i Drugog svjetskog rata.

1.JAPAN ; ARHITEKTURA KAO UMJETNOST

1.1. Upoznavanje sa Japanskom arhitekturom kroz povijest

Japanska arhitektura je tradicionalno obilježena drvenom konstrukcijom, povišena malo iznad zemlje s pločicama i/ili slamnatim krovovima. Takva arhitektura poznata je bila još od 1397. godine pod nazivom Kinkaku-yi u Kiyotu izvorno sagrađena u muromačkom razdoblju .

Slika 1. Kinkaku-yi u Kiyotu 1397. Godina

Izvor : https://www.japan-guide.com/g18/3908_top.jpg

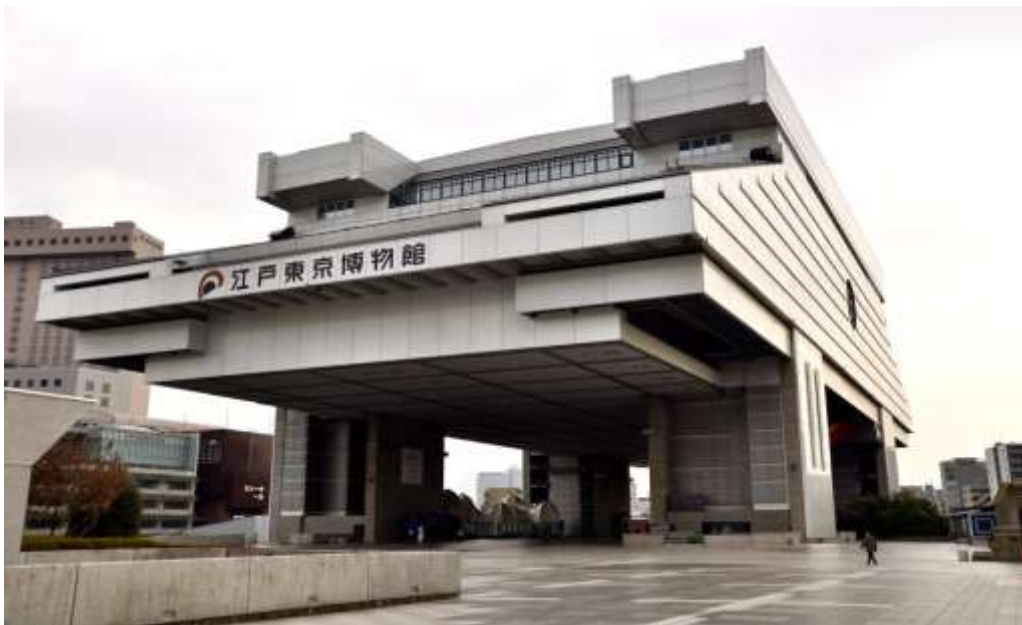
Klizna vrata (fusuma) korištena su umjesto zidova,što je omogućilo da se unutarnja konfiguracija prostora prilagodi različitim prilikama.

Ljudi su obično sjedili na jastucima ili na podu ; tradicionalno stolice i stolovi nisu bili u širokoj upotrebi sve do 20-tog stoljeća. Međutim od 19-tog stoljeća Japan je uveo velik dio zapadne,moderne i postmoderne arhitekture u izgradnju i dizajn, a danas je lider u najsuvremenijoj arhitekturi i tehnologiji.

Mnogo u tradicionalnoj japanskoj arhitekturi nije izvorno, već je stoljećima uvezeno iz Kine i iz drugih azijskih kultura. Djelomice zbog raznolikosti klime u Japanu i tisućljeća obuhvaćenog prvim kulturnim uvozom i posljednjim, rezultat je iznimno heterogen no ipak se može pronaći nekoliko praktički univerzalnih značajki. Prije svega je izbor materijala, uvijek drva u različitim oblicima (daske,slama,kora drveta,papir.itd.) za gotovo sve arhitekture. Za razliku od zapadne i kineske arhitekture ,korištenje kamenja se izbjegava,osim za određene specifične namjene,kao što su na primjer hramske podje i pagoda temelji.

Opća je struktura gotovo uvijek ista : stupovi i nadvojni podupiru veliki i blago zakrivljeni krov, dok su zidovi tanki kao papir teško su pokretni i nisu nosivi. Lukovi i bačvasti krovovi su potpuno odsutni. Krivulje zabata i strehe su nježnije nego u Kini, a stupasti stupci (konveksnost u sredini) su ograničeni. Krov je vizualno najimpresivnija komponenta. Najznačajnije građevine bila su svetišta koja su izgrađena kako bi pokazali ono najbolje što su japanski arhitekti mogli ponuditi. Iako su se često rušili i obnavljali svaka dva desetljeća, obnova je bila potpuno vjerna izvornom dizajnu, tako da se s vremenom nisu previše mijenjali. Svetišta su također bila od drva i uglavnom su imala prekrasno uređene vrtove. To je razdoblje poznato kao razdoblje arhitekture Asuka i Nara, koji su također bili razdoblje procvata umjetnosti i kulture u Japanu. Nakon Drugog svjetskog rata, Japan se ubrzo modernizirao uvođenjem i utjecajem zapadne arhitekture, što je dovelo do nekih doista strahovitih građevina od metala i betona kao što je zgrada Tokijske gradske vlade.

Primjeri tradicionalne japanske arhitekture :

Slika 2. Edo Tokyo Museum u Ryugoku

Izvor : <http://www.michaeljohngrist.com/wp-content/uploads/2009/2009%20feb%20edo-tokyo/edo-tokyo%209004.jpg>

Edo Tokyo Museum u Ryugoku, poznat po svojoj sumo kulturi, ima eksponate i modele koji nude portret Edo razdoblja života. Njegov muzej sestara, muzej na otvorenom u Edo Tokyu , također ima mnoge izložbe domova i zgrada koje su sačuvane i preseljene u muzej ili obnovljene kako bi posjetitelji pogledali tradicionalnu japansku arhitekturu u prirodnoj veličini.

Slika 3. Memorijalna dvorana Fumiko Hayashi

Izvor : http://www.kanko-shinjuku.jp/uploadfiles/regular/img_318_20160214020440_0.jpg

Memorijalna dvorana Fumiko Hayashi koja je dom i radni prostor pisca Fumiko Hayashi umjetnice i feministkinje, koji je živio tijekom prve polovice 20. stoljeća. Hayashi je usko surađivala sa arhitektima tog razdoblja kako bi izgradila svoju rezidenciju kao mjesto gdje bi mogla raditi i uživati u miru i samoći. Kuća je dobro očuvana i održavana od strane gradske uprave i otvorena je za posjetitelje.

Yushima Seido je konfucijanski hram koji naglašava utjecaj Kine u japanskoj arhitekturi . Glavna zgrada, nazvana taiseidan, velika je crna dvorana sa vrlo malo ukrasa. Zgrada odaje počast petorici konfucijanskih znanstvenika čiji su kipovi prikazani u njima.

Slika 4. Yushima Seido konfucijanski hram

https://compathy-magazine-assets.compathy.net/uploads/2016/07/9196508111_21c6035aef_z.jpg

2.Japanska arhitektura danas

Japanski arhitekti postali su novi čuvari moderne arhitekture, objavljujući inovativne, funkcionalne, estetske dizajne koji su pohvaljeni diljem svijeta. Da bi smo razumijeli što to japansku arhitekturu čini toliko uspješnom moramo razumijeti odnos između moderne arhitekture i japanske tradicionalne kulture.

Kada je svijet počeo prihvaćati međunarodne stilove modernističkog dizajna u 20-tom stoljeću, Europa i Sjedinjene Države suočili su se sa izazovom apstrahiranja arhitektonskih obilježja u njihove najjednostavnije verzije. Arhitekti u Japanu nisu morali dijeliti taj izazov. Tijekom velikog dijela japanske povijesti , koncepti jednostavnosti, poštenja i čistoće vode arhitekturu. Ono što ostatak svijeta naziva modernim,Japan može tvrditi kao tradiciju.

Možemo pogledati nekoliko karakteristika koje doista definiraju modernu japansku arhitekturu. Jedan od majstora bio je Tadao Ando , dobitnik Pritzkerove nagrade 1955-te godine. Snažno pod utjecajem estetike i religija Japana, Andovo djelo je definirano njegovim elegantnim jednostavnim oblicima koji se kombiniraju u racionalne i složene strukture. Zapravo je rečeno da njegov stil dijeli umjetničku filozofiju druge japanske umjetničke forme: haikua. U haikuu, duboka duhovna, filozofska i osobna značenja mogu se otkriti kroz najjednostavnije oblike. Ando to postiže upotrebom glatkih,ravnog betona i stakla.

Slika 5. Tadao Ando i Issey Miyake „21_21 Design Sight“ iz 2007. godine

Izvor : <https://i.pinimg.com/originals/b9/d0/ef/b9d0efb4ac85d0043972eb486f04ee71.jpg>

„21_21 Design Sight „ (2007) je dijelo arhitekta Ando sa suradnjom modnog dizajnera Isseyi Myake-a. Ta dizajnerska galerija nalazi se u gusto naseljenoj četvrti Roppongi. Ideja te zgrade bila je ne samo pokazati radove nego i stvoriti centar koji gleda kako element dizajna obogaćuje naš svakodnevni život.

Issey Myake je bio inspiriran konceptom A-POC („komad tkanine“). Iako je većina zgrade smještena zapravo pod zemljom, dugačke ploče od stakla dopuštaju prirodnom svjetlu da poplavi betonski bunker.

Slika 6. „21_21 Design Sight „, unutrašnja strana

Izvor: http://www.2121designsight.jp/designsight/architecture_about02.jpg

„4x4 House“ (2003) Zgrada nalazi se u Kobeu i moćna je u svojoj jednostavnosti. Ta arhitektura bila je rezultat natjecanja u časopisima u kojem je Ando stvorio strukturu prilagođenu specifičnim zahtjevima mjesta, a na kojeg je snažno utjecao Hashin potres koji je uništio područje prije manje od 10 godina.

Slika 7. „4x4 House“ Tadao Ando zgrada u Kobeu 2003.godina

Izvor; https://visuallexicon.files.wordpress.com/2017/10/4x4-house_2.jpg?w=723

Nakon što je završio izgradnju u prvoj kući, drugi klijent zatražio je od Anda da izgradi nešto slično na susjednom komadu zemlje. To je Andu pružilo priliku da ispuni svoju izvornu ideju o dvjema kućama izgrađenim iz različitih materijala kako bi stvorili jedan posve impresivan dizajn. Smješten na obali Hyogo, zgrada je betonska masa koja se spaja kako bi djelovala poput svjetionika, pružajući nevjerojatan pogled na ocean ispod njega.

„Prada Tokyo“ gotovo istodobno s otvaranjem Epicentra u New Yorku, Prada se u Tokiju upustio sa švicarskim arhitektima Herzogom i de Meuronom. Radi se o samostojećoj zgradi sa šest katova, smještena u četvrti Aoyama, jedno je od najizrazitijih arhitektonskih dijela u Tokiju.

Slika 8. I 9. „Prada Tokyo“ djelo Prade i švicarskih arhitekata Herzoga i de Meurona

Izvor : <https://i.pinimg.com/originals/62/7a/de/627ade7b55ec91e9b5f17196cd81edf6.jpg>

https://inspiration.detail.de/uploads/5/a/c/5accd825de0f2/DETAIL_2004_10_1131_01.jpg

Zelena staklena fasada izbočena je iz dijagonalne rešetke koja tvori njegovu strukturnu kožu. U zgradi se nalaze maloprodajni katovi, saloni i prostori za događaje. Prada Aoyama Tokyo je prva zgrada Herzoga i de Meurona u kojoj struktura, prostor i fasada čine jednu cjelinu. Okomite jezgre, horizontalne cijevi, podne pločice i fasadne rešetke definiraju prostor, ali u isto vrijeme osiguravaju strukturu i pročelje. To znači da svaki vidljivi dio zgrade (osim stakla).

Djeluje istovremeno kao struktura, prostor i fasada. Pročelje je zamišljeno kao porozna prostorna struktura; gotovo se može reći da zgrada nema ni fasadu. Njegovo ostakljenje je samo vanjska ljuska, usporediva sa kontaktnom lećom koja leži na zjenici oka. Kao i kontaktne leće, ostakljenje fasade zgrade samo je ovdje kako bi poboljšalo i fokusiralo optičke procese.

2.2 Japan ; njegov utjecaj i doprinos globalnoj modi

Kada se pomisli na Japansku modu,obično prva asocijacija bude kimono. Zapravo Japan je uvelike utjecao na zapadni svijet mode,čak i više od svojih istočnih kolega,Kina,Indija i jugoistočna Azija. Nakon Drugog svjetskog rata, Japan se pripremao za revoluciju u smislu umjetnosti, arhitekture,mode i tehnologije, zadržavajući povijesne korijene i svoju estetsku filozofiju wabi sabi (umjetnost nesavršenosti). Upravo iz te filozofije Japan se etablirao kao kuća kreativne moći koja bi naposljetku olujni svijet odvela u svijet mode.

Od Paula Poireta do Eileen Fisher (i stotine dizajnera između), klasična kimono silueta, s omotanom obi sashom (krilo za tradicionalnu japansku haljinu, dio kimono odjeće) pojavila se u brojnim kolekcijama dizajnera tijekom godina u jednom ili drugom obliku. Kimono dolazi u mnogo različitih stilova,od kojih se svaki nosi za drugu prigodu. Često se izrađuju od pamuka ili svile i prikazuju se u raznobojnim blokovskim ispisima,vezenim ili tkanim cvjetnim uzorcima.Dva najpoznajita japanska uzorka su cvjetovi trešnje i otisci leptira. Tradicionalno japanske tkanine također koriste tehniku bojanja i tiskanje blokova od drveta kako bi se stvorili repetitivni obrasci.

Bogata baština Japana postala je inspiracija zapadnim dizajnerima kao što su Armani, Marni i Zuhair Murad. Dok su zapadni dizajneri bili zaokupljeni crtanjem inspiracije iz tradicionalne nošnje istočnih zemalja poput Kine, Japana i Indonezije (poznate kao Chinoiserie i Orientalizam) japanski dizajneri bili su nadahnuti izvan svojih korijena, pretvarajući svoju estetiku wabi sabi u glavni pokret koji je počeo 1970-tih i traje do danas.

Pokret za deonstruktiju , koji je započeo 70-tih i dobio zamah 80-tih, odnosi se na doba kolektivnog avangardnog umjetničkog izražavanja u modi. Tradicionalne ženske siluete bile su izazvane ,zapravo dekonstruirane, kako bi ustupile mjesto novoj estetici. Skupina japanskih dizajnera , koju su predvodili Rei Kawakubo , Issey Miyake i Yohji Yamamoto, igrali su se s idejom androginije i prihvatili neujednačenost i nesavršenost dok su istovremeno stvarali lijepu odjeću. Rei Kawakubo ,osnivačica i dizajnerica japanske modne kuće Comme des Garcon, danas se smatra jednim od najvažnijih imena u modi. Zamagljujući crtn između savršenog i nesavršenog, muškog i ženskog, napravljenog i neobrađenog, ovi dizajneri privukli su se suvremenoj ženi koja preferira udobnost i preko tijela oblikuje odjeću tog razdoblja.

Pokret za nulti otpad vodio je japanski dizajner Issey Miyake u, kako sam gore već spomenula, svojom kolekcijom A-POC (komadom tkanine) 1999. Godine. Miyake je minimizirao otpad tako što je odijelio od jednog komada tkanine, tako da višak tkanine nebi završio u pretrpanim odlagalištima.

Kombinirajući riječi kostim i igra, taj je izraz skovao Nobuyuki Takahashi 1984. Godine i odnosi se na trend nošenja kostima određenog karaktera ili teme, kao što je japanski anime. Tijekom posljednjih nekoliko godina, takozvani Cosplay (kontrakcija engleskih riječi „costume play“, je hobi u kojem sudionici zvani cosplayeri, nose kostime i modne dodatke kako bi utjelovili određeni lik) se proširio izvan područja anime i manga likova i postao je uobičajen, zahvaljujući događajima kao što su FanimeCon i ComiCon s temama iz holivudskih filmova i američke pop kulture.

Godine 2003. Marc Jacobs započeo je suradnju s japanskim umjetnikom Takashijem Murakamijem na nizu ikoničnih torbi Louis Vuitton. Osim rada sa Vuittonom, koji je završio tek 2015. godine, Murakami je imao brojne izložbe svog rada i bio je predstavljen u glavnim časopisima. Japanski umjetnik Yayoi Kasama također je dizajnirao niz torbi za Vuitton 2012. te godine, a svoje radove objavio je na izložbama diljem svijeta .

Slika 10. Lijevo suradnja sa Marc Jacobsom Louis Vuitton torbe / desno Takashi Murikami i njegov prepoznatljivi dizajn „Flower ball“ tkz. kugla od cvijeća

Izvor : <https://static01.nyt.com/images/2007/11/08/fashion/08art600.1.jpg>

2.3 Zašto arhitektura utječe na modu?

Što sve zajednički imaju Tom Ford, Raf Simons, Pierre Balmain, Pierre Cardin i Gianni Versace? Prije nego što su započeli svoju karijeru u modnom svijetu, svaki od tih dizajnera se upisao na studij arhitekture ili industrijskog dizajna.

Fernando Garcia, polovica dueta kreativnog direktora iza Monsea i Oscara de la Rente, nalazi se među tim popisom dizajnera. Diplomirao je arhitekturu u Norte Dameu dok je potajno čitao Harper's Bazaar ili Vouge tijekom predavanja na fakultetu.

„Postoji veliki osjećaj zadovoljstva za mene kad mogu vidjeti kako moj dizajn oživljava za tjedan ili dva“, kaže Garcia za Fashionistu kada ga se pita o prelasku na karijeru u modi.

Kaže da je njegov stupanj još uvijek primjenjiv čak i kada dizajnira odjeću, pogotovo kad je riječ o općem osjećaju proporcije: „Nalazim da je fasada zgrade, na primjer, slična onoj kada pokušavam pronaći ravnotežu u oblikovanju bilo koje odjeće“.

Za ove dizajnere i njihove brendove, zajedno s mnoštvo drugih u modnoj industriji, arhitektura služi kao zimzeleni izvor inspiracije.

„Oni su i vizualno izraženi izrazi osobnog ukusa i vremena u kojem živimo“, kaže Jane Keltner de Valle, direktorica arhitekture u Architectural Digestu. Navodi Virgila Abloha, mozak iz Off-whitea, kao još jednog dizajnera koji se u svom radu bavi arhitekturom.

Uz vođenje globalne luksuzne linije, Aboh je stvorio kolekciju kapsulnog namještaja, surađivao s Ikeom i planira objaviti seriju knjiga koje će prikazati njegovu odjeću uz kulturne strukture Le Corbusiera i Mies Van Der Rohea. U intervjuu za Architectural Digest, Abloh je rekao Keltneru de Valleu: „Ideja je da podučim moju demografiju mlađim generacijama koja je uronjena u modu –te o arhitekturi preko tih stranica“.

Iako je obrazovanje i karijera Nicolasa Ghesquiera ukorijenjena u modnom dizajnu, njegova strast za arhitekturom je široko prepoznata kada su u pitanju njegove piste. Kolekcije Ghesqueirovih Louis Vuitton krstarenja debitirale su u nekim od najspektakularnijih djela arhitekture, uključujući i Niteroiov muzej suvremene umjetnosti Oscara Niemeyera u Brazilu, a nedavno i IM Pei-osmišljen muzej Miho, samo izvan Kyota u Japanu.

Kada je počeo raditi u Louis Vuittonu uvijek je imao osjećaj da to mora biti putovanje.

Arhitektonski sustav tehnika „učvršćivanja“ povezuje oblike ili materijale na različite načine, pri čemu je redoslijed od najveće važnosti. Modna konstrukcija odjeće kroz izradu uzoraka i šivanje slijedi sličnu vrstu protokola. Baš kao što postoji razlika između tijela i odjeće koja ga oblaže ili prekriva, na primjer, razlika bi bila minimalna ako bi se odjeća grčila-postoji veza između strukture zgrade i kože, oba polja koriste kao osnovni jezik, inovacije, eksperimentiranje i točnost sa bojom i tekstom. Na taj način arhitektura slijedi modu.

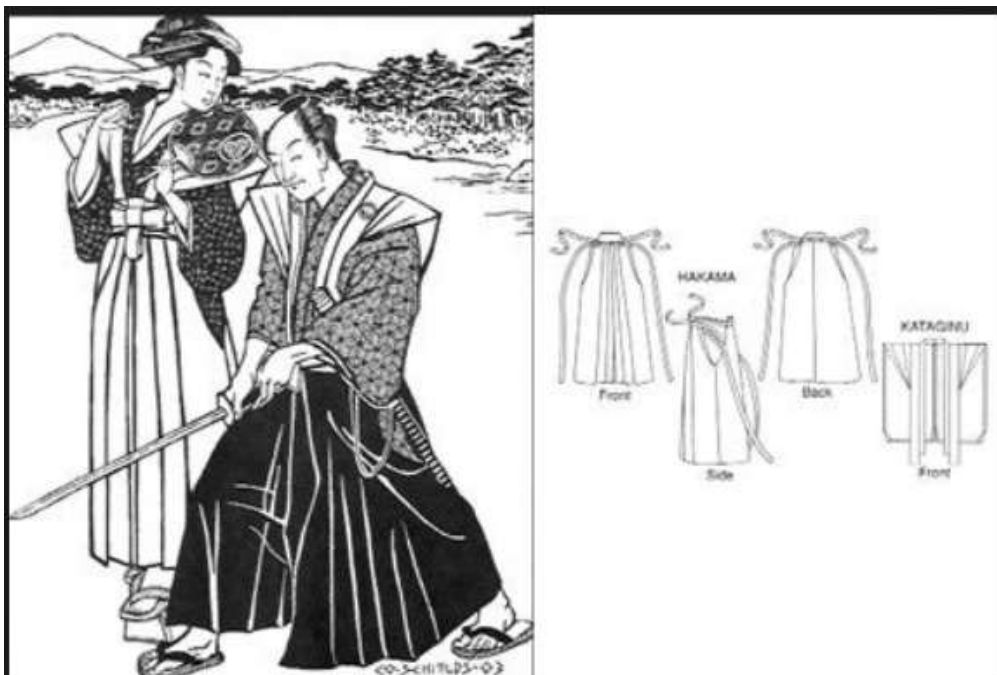

3. ODIJEVANJE U JAPANU

3.1 Odijevanje različitih povijesnih i društvenih skupina stanovništva

Kimono je neizostavni dio tradicijskog odijevanja u Japanu koji postoji od osmog stoljeća kada je preuzet iz Kine. Iako jednostavan u svojoj formi, izvedbe se razlikuju s obzirom na povijesno razdoblje, ulogu koju ima u društvu i prigodu u kojoj se nosi. Postoji mnogo varijacija kimona, koji otkrivaju informacije o nosiocu, njegovom spolu, dobi, društvenim statusu, prigodi u kojoj je određen kimono nošen, kao i godišnjem dobu pa čak i mjesecu u godini. Seosko stanovništvo nosi ga u kratkom obliku s vrećastim hlačama dok je dugom obliku prisutan kod gradskog stanovništva, bogatih i onih koji obavljaju poslove u kojima ih njegova forma ne ometa. Za vrijeme posjeta odijeva se homongi. Nose ga udane žene u formalnim prigodama. Duljina rukava varira od 55 -70 cm, a nosi se uz dvostruko preklopljeni pojas.

Samuraji

Slika 11. Odjeća samuraja

Izvor : <https://www.apparesearch.com/influence/products/images/samurai-fashion.jpg>

Oprema i odjeća samuraja sastojala se od mnogo dijelova:

Oprema :

- oklop izrađen je od niza uskih i tankih ploča, malih oblika čelika povezanih trakama od kože i prekrivenima slojevima laka, rasprostirao se od vrata do kraja bedra,

- kaciga s praznim držačima i perikom,
- maska dekorirana različitim zastrašujućim licima kako bi uplašila neprijatelja,
- rameni štitnici izrađeni od malene ploče vezane sa svilenom pletenicom koja je omogućavala kretanje,
- štitnici za bedra i potkoljenice, izrađeni u kombinaciji od metalnih karika (veriga) i ploča za zaštitu donjeg dijela tijela.

Odjeća:

- hakamu je odjevni predmet sličan današnjoj suknji. Često je crna, bijela ili tamno plava. Dvije glavne vrste hakamu su Umanori hakamu i Andon hakamu. Umanori hakamu je izvorno namijenjen za jahanje na konju i podsjeća na hlače. Andon hakamu nema „nogavice“ i samuraji su ih nosili u vrijeme mira. Hakamu ima sedam nabora: pet ispred i dva na leđima. Nabori predstavljaju sedam vrlina Bushido: ispravnost (GI), hrabrost (Yu), dobrohotnost (Jin), poštovanje (REI), iskrenost (Shin), čast (meiyo) i odanost (chugi),
- kimono od svile obojene u tamne boje (crna, tamno plava) su samuraji nosili uz hakamu,
- kataginu je prsluk s velikim ramenima,
- waraji sandale izrađene od rižine slame, trakama omotane oko svoda stopala i vezane oko gležnja.

Šoguni

Slika 12. Šoguni izvor

[:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/11/Tokugawa_Ieyasu2.JPG](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/11/Tokugawa_Ieyasu2.JPG)

Šoguni su nosili crni kimono, široke hlače Hakama različite boje, vezane u struku, dosezale su do gležnja. Hakama ima sedam dubokih nabora, dva na poledini i pet na prednjoj strani. Iako izgledaju uravnoteženi, raspored prednjih nabora (tri desno, dva slijeva) je asimetričan, a kaotakav je primjer asimetrije u japanskoj estetici. Budući da su bili vrlo visoko pozicionirani, njihov kimono bio je izrađen od vrlo skupe svile i oslikan. Šogun je uz sebe imao savijeni mač.

Gejša, maiko

Slika 13. Gejše izvor [:https://cdn.hswstatic.com/gif/geisha-1.jpg](https://cdn.hswstatic.com/gif/geisha-1.jpg)

Maiko i gejša se odijevaju drugačije. Gejšin kimono otkriva njezin vrat što je prema japanskoj kulturi najsenzualniji dio žene. Kimono koji nisi maiko ima izrazito duge rukave te je izrazito šarenih boja. Ona također nosi visoke drvene kloppe da joj se kimono ne vuče po podu. Kod maiko su svi elementi njenog vizualnog izraza naglašeni do maksimuma kako bi privlačila što više pažnje te, kako bi se izgledom nadomjestilo njeno početničko neznanje u ponašanju i konverzaciji. Uz skupocjeni kimono, s rukavima koji sežu gotovo do poda, te pojasom s posebno dugim krajevima što vise, hodajući u visokim natikačama, maiko privlače pozornost gdje god se pojave. Gejša na lice nanosi bijelu boju, koja je u prošlosti bila na bazi olova i otrovna, no danas je posve bezopasna. Prema tradiciji na lice se prvo nanosi ulje, pa vosak i tek potom bijeli puder, da bi lice bilo savršene glatkoće. Maiko nanosi crveni ruž samo na donju usnu što je znak da se radi o početnici. Njezina kosa mora biti duga već kad postaje

pripravnicama, te se oblikuje u različite frizure. Prije nego postane gejša maiko izmjeni pet različitih frizura. Posljednja frizura naziva se ofuku, koju je maiko u prošlosti počinjala nositi nakon prvog seksualnog iskustva, a danas je to obično nakon navršene 18. godine života. Nakon što maiko postane gejša, dobiva jednostavniji i lakši kimono, a nakon nekoliko godina rada dobiva pravo nositi i laganiju šminku.

3.2 Odijevanje u funkciji prikrivanja tjelesnih obilježja ili seksualnosti ?

Unatoč izoliranosti Japana i tradicionalnosti Japanaca, seksualnost i dekadencija prikriveni su odjećom koja svojom strogom linijom i zatvorenošću forme u japanskoj povijesti svjedoči emotivnoj i psihološkoj podvojenosti Japanaca.

Razdoblje Edo (1603.-1868.) obilježila je eksplozija dekadencije, društvenog rasula i potraga za tjelesnim užitcima. Shunga (tradicionalna japanska pornografija) u Edo razdoblju nije poznavala granice dopuštenog : heteroseksualni i homoseksualni radovi prodavali su se oslikanim fetišima. Knjiga ' Priručnik o ljubavnom i spolnom životu starog Japana ' napisana je u 19. stoljeću shvaćanje, odnos i stav starih Japanaca nedvojbeno ukazuje na daleko veću otvorenost no Europljana tog razdoblja.

Japanci su, unatoč tradicionalnom sustavu vrijednosti otvorenije, s europskog stanovišta dekadentno, progovarali o seksualnosti još u 19. stoljeću.

U novijoj povijesti Japana, trendovi „lolitizacije“ ženske ljepote i odijevanja pomiješani su s elementima pedofilije. „Anne Alison, profesorica kulturalne antropologije i autorica knjige *Permitted And Prohibited Desires: Mothers, Comics And Censorship in Japan* (1996) smatra da korijeni te pedofilske opsesije leže u ideologiji koja je propagirala majku kao aseksualnu sveticu zaduženu tek za rađanje djece. Poslijeratna japanska seksualna industrija kreirala je kulturu fetišizma u kojoj se seksualni užitak nije tražio u činu samog snošaja, već u supstitutima kao što su voajerizam, infantilizacija žena i sadomazohizam.“

Konflikt između zadanih društvenih normi i potisnute seksualnosti rezultirao je sve prisutnijom i otvorenijom seksualnošću i dekadencijom Japanaca prepoznatljivom i u odijevanju.

Ostaje pitanje da li su otvaranjem i internacionalizacijom Japana snažno uzdrmane tradicionalne vrijednosti ili su prikrivena dekadentna ponašanja samo postala dostupnija Zapadu?

3.3 Utjecaj arhitekture na modu

U očima običnog čovjeka ne postoji veza između arhitekture i mode, ali kada se te dvije discipline počnu proučavati, dolazi do otkrivanja jake veze između njih dvije. Danas se njihov odnos istražuje na mnogim poljima, počevši od umjetnosti, estetike, oblika, teksture, forme, i strukture. Arhitekti, umjetnici, modni dizajneri, dizajneri eksterijera i interijera zajedničkim snagama pokušavaju naći idealna rješenja. Oni spajaju različite tehnike, tehnologije, pokušavajući dobiti različitim medijima nove eksperimente. Rezultatom takvog odnosa dobivamo nove tehnike, i inovativna rješenja. Primjenom novih tehnologija dolazi do svakodnevnog spoja arhitekture i mode, taj spoj možemo vidjeti kroz radove mnogih dizajnera, umjetnika i arhitekata. Spoj arhitekture i mode je vidljiv u radu japanske dizajnerice Junya Watanabe, koja često koristi arhitekturu kao inspiraciju, pokušavajući dobiti složenije oblike odjeće koristeći različite materijale i tehnike.

Slika 14. Junya Watanabe kolekcija „SS19 „, inspiracija na arhitekturu

Izvor ;<https://i.pinimg.com/736x/09/a5/2b/09a52b5793b491780ae63d77b0391d8e.jpg>

Za razvoj mode kakva je danas poznata, zaslužan je jedan od najinovativnijih dizajnera 20. stoljeća, Paul Poiret. Titulu prvog modnog dizajnera u historiji stekao je svojim eksperimentisanjem i uvođenjem inovaciju u modu. Danas nakon 100 godina, služi kao inspiracija mnogim dizajnerima. Njegova karijera je započela kada je pokazao crteže svojih kreacija Madame Cheruit, prominentnoj pariškoj modnoj kreatorici, koja ih je otkupila. Poiret je nastavio prodavati svoje kreacije sve dok ga 1896. godine nije zaposlio Jacques Doucet, kreator na čelu modne kuće Doucet. Njegova glavna inspiracija bile su daleke i egzotične zemlje poput Turske i Japana. Svoje je klijente pretvorio u harem kreirajući turbane, dimije, hobble suknju i kapute nalik kimonu. Svoje je kreacije, nalik umjetničkim djelima, izrađivao od bogatih istočnjačkih tkanina, ukrašavao perlama, šuškvim baršunom, čipkom kao spomen prošlim vremenima – a sve s daškom orijentalnog duha. Paul Poiret je kreator prve odjeće koju je žena mogla da obuče bez pomoći sluškinje. Početkom 20. stoljeća oslobodio je žene korzeta, namećući lepršave tkanine, odjeću koja pada, i žene u kojoj se mogu kretati.

Slika 15. Paul Poiret „Minaret haljina“

Izvor ; <https://pbs.twimg.com/media/DPvDp4YXcAETKoR.jpg>

Pored titule prvog modnog kreatora Paul Poiret je bio prvi začetnik odnosa arhitekture i mode, njegovu kreaciju na tu temu možemo vidjeti na primjeru iz 1913. godine, gdje mu je inspiracija bio minaret od džamije. Minaret kao arhitektonsko djelo, poslužilo je za inspiraciju, iz toga je nastala Minaret haljina, koja na sebi ima sve odlike minareta. Minaret je jedinstveno arhitektonsko djelo koje se nalazi u sklopu džamije kao dekorativni element dok u Islamskom svijetu služi za poziv na molitvu. Minaret je najčešće napravljen kao samostojeća struktura, sa lukastom krunom na vrhu. Konstrukcija minareta se sastoji iz tri djela: osnove, osovine, i galerije. Osnovna funkcija minareta je da osigura visok položaj mujezinu (pozivatelju na molitvu), a osovinu minareta izričito predstavlja produženo tijelo cilindričnog ili konusnog oblika, unutar kojeg se nalaze kružne stepenice sa obrnutim smjerom od smjera kazaljke na satu, dok galeriju minareta predstavlja balkon koji se nalazi u gornjem dijelu. Balkon je često prekriven dekorativnim ciglama, mozaicima i ornamentima. Pod utjecajem istočnjačkih kultura nastala je Minaret haljina koja se sastoji od kružne konstrukcije, koja haljini daje volumen, služi da drži suknju, a ujedno i podsjeća na balkon minareta. Haljina je napravljena od svile i šifona. Minaret haljina je bila prva couture haljina, nosila ju je miss Anita Blair, na debitantskom balu Gladys High school. Napravljena je 1913. godine u Parizu, haljinu čini tunika sa krinolinom, i suknja. Nalazi se u muzeju FIT.

Japanski dizajn prvi pravi dojam ostavio je na modni svijet 1982., kada je oko 12 dizajnera pokazalo svoje zbirke u Parizu na pred-a-porteru (ready-to-wear). Danas poznata imena, kao Issey Miyake, Kenzo, Yohji Yamamoto, Comme des Garçons i Hanae Mori nisu bili nova, ali su kolektivna djela japanskog pokreta utjecala na suvremen način. Njihova uporaba inventivnih oblika i jednobojnih tonova, posebice upotrebe crne boje, potresala je modnu industriju. U godinama iza toga događaja samo je nekoliko istaknutih imena, kao što je Keita Maruyama dodano na ovaj osnovani popis. Danas je to ulična moda koja vodi put i mladi Japanci su odjevini a o i mladi bilo gdje u svijetu. No, potvrđeni dizajneri i dalje igraju veliku ulogu u postavljanju trendova za svjetsku modu. Uzimaju za inspiraciju arhitekturu te tako stvaraju nove oblike mode 20. stoljeća.

Iako svaki od ovih dizajnera ima jedinstven pogled na konstrukciju platna, dijeli ljubav prema umjetničkoj suradnji u razvoju svojih kolekcija, marketingu i imidžu. Izrazita proizvedena estetika pretjerana je, čak i hiperbolička, u suvremenoj japanskoj modnoj kući. To je posebno vidljivo u karijeri Miyakea i Kawakubo- prvi regrutirali razne tekstilne i skulpturalne umjetnike poput Yasumasa Morimura, Cai Guo-Qianga, slikara Tadanorija Yokooa i arhitekta Tadao Andoa, a drugi se udružio s Takaoom Kawasakijem, arhitektom koji je zamislio većinu dizajnerovih ranih butika Comme des Garçons.

Carstvo Kawakubo kombinira industrijski nadahnutu socijalističku radnu etiku s gotovo fanatičkom željom da odjeću nabavlja kao stalno mijenjajući proizvod svog sociokulturnog okruženja, pozivajući i neorealizam i futurizam u kolekcije pista i reklame. Miyake oblikuje odjevne predmete koji slave vitalnost i kretanje ljudskog tijela, posebno uspoređujući sudanske, japanske i američke načine preklapajući ih s diktatom krojenja kako bi komunicirali

oslobođenu globalnu estetiku. Yamamoto pokazuje najveću odanost japanskoj tradiciji tkanina, poznatoj po svojim kimono-nadahnutim jaknama i košuljama iz 1990-ih. Iako očigledno pod utjecajem čistih geometrijskih oblika takvih autohtonih odjevnih predmeta.

Neki od najznačajnijih japanskih modnih dizajnera:

Kawakubo Rei, Tokyo, 1942.

Slika 16. Rei Kawakubo MET 2017.godina Costume Exhibition

Izvor ;<https://www.aboomerslifeafter50.com/wp-content/uploads/2017/08/9.1.1-1024x768.jpg>

Dizajnerica iza oznake Comme des Garçons, Kawakubo je studirala filozofiju na prestižnom Sveučilištu Keio u svom rodnom Tokiju. Osnovala je svoju tvrtku 1973. godine i predstavila svoj prvi nastup u Parizu 1981. godine. Zbirka je nazvana "Hiroshima chic", a osnovne značajke kolekcije su tamne boje, posebice crna, koja u to doba nije bila popularna. Također je odbijala poslušati prihvaćene pojmove siluete i linije tijela, s grudama koje se pojavljuju kako bi stvorile dramatične i inovativne dizajne.

Iako je izvorno poznata po svojim djelima korištenja tame palete, kasnije je počela koristiti svjetlije boje. Rekla je: "Crna boja više nije snažna i postala je teža za upotrebu". Dizajn

Comme des Garçons uključuje elemente poput mješavine svijetlih i tamnih boja, kapriciozno postavljenih ili naginjanih džepova, nenaglašenih ramena i dugih rukava.

Kawakubo je 1984. godine osvojila Grand Prix Grand Prix of Mainichi, a 1987., a Fashion Institute of Technology istće ju kao jednu od vodećih žena u dizajnu 20. stoljeća.

Na izložbi u muzeju umjetnosti Metropolitan u New Yorku nalazi se spoj arhitekture i mode. Ne samo da je Kawakubo, koja je osnovala i vodila etiketu Comme des Garçon, arhitektica odjeće, stvarajući strukture i oblike koje tijelo zauzima kao neovisnu cjelinu, naime ona je na toj izložbi dizajnirala i prostor.

Slika 17. Rei Kawakubo The Victoria & Albert Muzej, London 2008.godina

Izvor; <https://static01.nyt.com/images/2017/04/28/t-magazine/28tmag-rei-kawakubo-slide-9N90/28tmag-rei-kawakubo-slide-9N90-jumbo.jpg>

Kolekcija složenih krivulja izvedena u bijeloj boji koja reagira sa zaslonima, dizajn je jednako idiosinkratski u odnosu na ono u čemu se nalazi kao što je Kawakubo odjeća dizajnirana. Izložba me podsjetila na načine na koji se moda i arhitektura sve više isprepliću dok smišljaju kako smisliti svijet u kojem djeluju. Ovo nije samo pitanje arhitekture koja postaje više modno orijentirana. Da, postaje sve efemernija, orijentirana na sliku, i podložna

je modnim ciklusima, uključujući njezine stalne reference na klasična razdoblja (klasična, barokna, rokoko, neoklasicistička) i prisvajanje prethodno nadmašenog oblika za upotrebu od strane elite .

Ali, uz to, tehnologija, zanatstvo i fluidnost forme uzrokuju da se opozicija između stvari koje nosimo i stvari koje nas zaklone rastvara u korist strukturiranja individualnih i društvenih persona.

Na izložbi u Danskoj slavi, Le Corbusier, arhitekt /slikar i provokator urbanističkog planiranja, sada je jasnije nego ikad prije da je utjecao na oblikovanje moderne kulture, dizajna i mode. Rođen Charles-Edouard Jeanneret-Gris 1887.godine, obilježen jednostavnošću, elegantim geometrijskim oblicima i teškim materijalima poput armiranog čelika i betona, njegovo arhitektonsko djelo zadržalo je istu estetiku kao i njegove slike, izuzev primarnih nijansi i svijetlih nijansi živih boja. Stilski gledano, Le Corbusier je utjecao na modu- ali njegov vlastiti odnos prema sartorijskom svijetu imao je cikličku prirodu. Kasnije u životu povezao se sa modom kada se oženio manekenkom i krojačicom Yvonne Gallis. Iako je slavni arhitekt i dalje ostao izvješten o svom osobnom životu, no njegovi radovi nebrojeno puta su spomenuti na pisti. Rei Kawakubo rekla je da iako je više zanimaju životi umjetnika nego njegov rad, poštuje jednostavnost i prostranost Le Corbusiera. Taj slom jednostavnosti i prostranosti u smislu forme, o kojoj Kawakubo prepričava, može se vidjeti i u njenim kolekcijama. Bilo da se radi o eksplozivno skulpturalnim, teksturiranim oblicima u dječjem plavom i crno-bijelom obliku ,viđenom na njenoj kolekciji za proljeće ili u šatorima sličnim siluetama prikazanim crnom bojom i jastučićima u andeosko bijeloj boji za svoju emisiju iz jeseni. Kawakubo stvara arhitekturu za tijelo.

Ljudski oblik se radikalno preispituje

Rijetko je kada Kawakubo otkriva tijelo. Umjesto toga, njezin je rad opsjednut zbog nedostatka boljih izraza, kvrga i izbočina. Ona stvara izbočine koje iskrivljuju oblik ljudskog tijela i, čineći to, predlaže nove ideje ljepote. Ova taktika prisutna je od njenih prvih emisija, kada je Kawakubo svoje modele (a kasnije i kupce) omotala u slojeve tkanine i izrađivala odjeću bez veličine. Ipak, najizrazitiji primjer bila je njezina kolekcija proljeće / ljeto 1997, poznata i pod nazivom "Body Meets Dress, Dress Meets Body", koja se uglavnom sastojala od rastezljivih haljina navučenih preko jastučića. Naravno, postojala je duga povijest izmjene tijela kroz odijevanje - korzeti su uvlačili figuru kako bi kontrolirali struk, a krinoline, i poprsje pretjeruju i produžuju tijelo. Ali s tom jednom kolekcijom, Kawakubo je postala usamljeni glas protiv modnog strujanja mršavih, nestrukturiranih cijevnih haljina i slikovitih krojeva. Činilo se da njezini nabori skrivaju označene erogene zone, umjesto da ih naglašavaju. Nudila je smjelu, feminističku preispitivanje tijela, odmaknuvši se od stereotipiziranog "ženskog" i preći u nešto prijelaznije. Ona i dalje istražuje ove ideje: Njena najnovija kolekcija za jesen / zimu 2017. - koju je nazvala „budućnost siluete“ –jako dobro opisuje veliku količinu njenog rada.

Slika 18. „Body meets Dress, Dress meets Body“ kolekcija proljeće/ljeto 1997.godina Comme des Garcon Izvor ;<https://static01.nyt.com/images/2017/04/28/t-magazine/28tmag-rei-kawakubo-slide-77QQ/28tmag-rei-kawakubo-slide-77QQ-articleLarge.jpg?quality=75&auto=webp&disable=upscale>

U posljednjih proteklih osam sezona, od kada je bila na proljeću / ljeto 2014., Kawakubo je predstavila svoj vjerojatno najradikalniji koncept. Ta se kolekcija fokusirala na ideju "predmeta za tijelo", i značila je odmak od odjeće - i u apstraktne sfere. Kawakubo je otvoreno opisala kako je riječ o prelasku s odjeće na arhitekturu. No, možda se pitate, što čini modna dizajnerica, ako ne pravi odjeću? "Jedini način stvaranja nečeg novog nije kreiranje dizajna odjeće", rekla je Kawakubo u zakulisju nakon revije iz rujna 2013. I dokazala je svoju poantu: Tijekom posljednje četiri godine postigla je nove visine, zanemarujući odjeću i

umjesto toga stvorila izvanrednu modu za razliku od svega što je ikad vidljivo. I sama Kawakubo prepoznaje važnost ovih predmeta: Ona želi da se izložba kod Instituta za kostime sastoji isključivo od ovih najnovijih nastojanja. Mnogi od njezinih komada nemaju rukave, linije struka, dekoltea ili čak tkaninu (njezin jesenski / zimski 2017. show je napravljen s industrijskim materijalima, a ne s tekstilom) - već su se pokazali kao utjecajni. Odmaknuvši se od tradicionalne definicije odjeće, na kraju joj je omogućilo da stvori nešto bez presedana.

Slika 19. Rei Kawakubo kolekcija za jesen / zimu 2017. godine napravljena od industrijskog materijala.

Izvor : <http://42magazin.rs/wp-content/uploads/2018/05/01-1.jpg>

Izgradnja i dekonstrukcija

Kawakubo je dugo opsjednuta gradnjom, rezanjem uzoraka i tehnikom. Njezin rad često istražuje te teme izravno, koristeći trikove krojenja ili, preklapajući odjeću s ukrasnim uređajima, i stoga je tkaninu posebno teško rezati i izrađivati. Na pitanje da uredi broj časopisa Visionaire 1996. godine, Kawakubo je uključila uzorak za jednu od svojih haljina „Lump and Bump“ proljeće / ljeto 1997. godine. Sljedeće sezone svoju je kolekciju posvetila izradi uzoraka, odvajanju odjeće i sastavljanju komponenti na til. Ranije u svojoj karijeri, Kawakubo je pokazala džempere namjerno pletene rupama, stvorene popuštanjem vijaka u mašinama za pletenje, što ometa proces izgradnje. Nosila je oznaku "majka

dekonstrukcije". Čak i prilikom stvaranja njenih najnovijih kolekcija „ne odjeće“, složene metode gradnje često se oslanjaju na krojenje tradicija i taktike krojenja. Poznavanje arhitekture odjevnih predmeta podupire sve kreacije Comme des Garçons.

Slika 20. Haljina iz kolekcije „Lump the Bump“ Rei Kawakubo, proljeće/ljeto 1997.godine
Izvor;

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTUgzRq23rQY5BSu5g_wX7stlqRMPuMf9YhsQNpcNtquzcGuETm7Q

Slika 21. Rei Kawakubo „Wedding dress“ proljeće/ljeto 1997.godine

Izvor;

<https://static01.nyt.com/images/2017/04/28/t-magazine/28tmag-rei-kawakubo-slide-GIQN/28tmag-rei-kawakubo-slide-GIQN-articleLarge.jpg?quality=75&auto=webp&disable=upscale>

Yohji Yamamoto, Tokyo 1943.

Yohji Yamamoto je japanski modni dizajner sa sjedištem u Tokiju i Parizu . Smatran majstorom krojača uz one poput Madeleine Vionnet , poznat je po avangardnom krojenju japanske dizajnerske estetike.

Yamamoto je osvojio značajne nagrade za svoj doprinos u modi, među kojima su Chevalier Ordre des Arts et des Lettres , Medalja za čast sa purpurnom vrpcom , Ordre nacional du Mérite , Kraljevski dizajner za industriju i nagradu Master of Design od Fashion Group International . Yamamoto, rođen u Tokiju , diplomirao je pravo na sveučilištu Keio 1966. Odustao je od buduće pravne karijere kako bi pomogao majci u njezinom krojačkom poslu, odakle je naučio svoje krojačke vještine. Dalje je studirao modni dizajn na modnom koledžu u Bunka , doktorat je stekao 1969.godine.

Rijetko je koji drugi dizajner revolucionirao našu percepciju ljepote koliko i avangardni couturier Yohji Yamamoto. Uvodeći potpuno novi način odijevanja žena svojim protiv modnim pristupom, brzo je razvio visoku modu i do danas je jedno od najvećih i najutjecajnijih imena u industriji, stekavši nevjerojatnu reputaciju za visokokvalitetnu i kvalificiranu izradu. Japanski couturier Yohji Yamamoto dizajn koji se često nazivaju modnim krojenjem s arhitektonskim pristupom. Crpeći svoju inspiraciju iz muške odjeće, njegove kolekcije odjeće za žene sastoje se od velikih, predimenzioniranih silueta koje su gotovo samo crne, drapične i geometrijskih oblika. Kada je prvi put pokazao svoje kolekcije izvan Japana, 1981. na pariškom Tjednu mode, reakcija publike bila je pomiješana. Budući da je naviknut na estetiku super modela osamdesetih koji su slavili siluete za povećanje figure i ultra ženstvenost, minimalistički oblici koji prekrivaju tijelo shvaćeni su kao "Hiroshima Chic", što nije sasvim zadovoljilo želju publike za klasičnom ženskom odjećom. Međutim, cilj Yamamota bio je upravo to - odbio je izrađivati odjeću "Žene poput lutke koje muškarci toliko obožavaju" , koju je opsežno promatrao na ulicama Šindžukua radeći u poslovima krojenja majke. Njegova vrsta žene nije odgovarala tradicionalnom 'idealu' te je tako utrla put anti-modnom izgledu koji je svoj vrhunac doživio u devedesetima.

Savladava umjetnost kolaboracije

Budući da Yamamotovi dizajni podrazumijevaju takvu rafiniranost krojenja i visoku kvalitetu, cijene su pri vrhunom vrhu - čak i za vrhunske dizajnere. Tako je započevši suradnju s adidasom 2003. godine, nova osnovana etiketa Y3 spojila je japansku minimalističku estetiku s aspektom sportske odjeće njemačkog stručnjaka za tenisice i predstavila Yamamoto široj publici. Uz to, Yamamoto je također ubacio svoje kolekcije s Repetto, Dr. Martensom. Dizajnirao je i kostime za produkciju Heinera Muellera i Daniela Barenboima iz opere Richarda Wagnera i Tristan i Isolde treći set za nogometni klub Real Madrid. Štoviše,

svoju je višestruku prirodu dokazao kolekcijom kostima za dizajn lutke japanskog redatelja Takeshija Kitanoa .

Koristi modu kao politički alat

Minimalist, koji više voli biti označen kao "krojačica" umjesto dizajnera, ne daje samo političke izjave svojim anti-modnim nacrtima - 2008. godine osnovao je *Yohji Yamamoto fond za mir* . Izgubiti oca tijekom Drugog svjetskog rata, kad je bio dijete, dugo je proganjao Yamamoto i pretvorilo ga u zagovornika mira. Osnivanjem fonda koji sponzorira odabranog kineskog modnog dizajnera tijekom dvogodišnjeg školovanja u europskoj ili japanskoj modnoj školi, Yamamoto želi doprinijeti poboljšanju odnosa između svoje rodne zemlje i Kine - i na taj način revolucionirajući ne samo našu percepciju ljepote , ali i način na koji moda može postati pokušaj zbližavanja dviju zemalja.S obzirom da su svi odjevni predmeti dobro izgrađeni ili dekonstruisani, rijetko ih čujete kako su opisani kao "u izradi". Ali ako bilo tko može prenijeti osjetljivu ljepotu nedovršene građevine u odjeću, Yohji Yamamoto čini se vjerojatnim izborom. Dizajner je bio nekarakteristično razgovorljiv dok je objašnjavao razloge koji stoje iza ove ponekad vrlo konceptualne predstave. Spomenuo je kako je želio stvoriti kolekciju za "prave djevojke danas", što bi, antitički, značilo da se stoljećima vraća staro doba Grčke i ideja da drapirani komad tkanine može biti istovremeno potpun i nepotpun. Potom je krenuo učiniti kimono manje savršenim, omekšavajući njegovu krutost, istovremeno čuvajući cjelokupni oblik i elegantne rukave.

Slika 22. Yohji Yamamoto kimono iz kolekcije za jesen/ zimu 2015. godine

Izvor

https://assets.vogue.com/photos/55c650b208298d8be21496d8/master/pass/DSC018_KIM_05_22.jpg

No Yamamoto je, također, doslovno pristupio svom polazištu s haljinama naslonjenim na zglobne okvire, ispruženim poput višepplaniranih platna i spuštenim poput srušenih šatora. Najširi i najčudniji od svih nalikovao je tečnom srebrnom pokrivaču, ispisanom s nekoliko divovskih zelenih jabuka s vidljivim tragovima ugriza. Oduprimo se iskušenju primjene feminističke ili biblijske teorije. U svakom slučaju, svaki uzastopni ogrtač odveo je ovu liniju dalje od otvorene seksualnosti prošle sezone, iako je Yamamoto inzistirao da kolekcije predstavljaju dvije strane iste djevojke.

Fotografije još uvijek ne prikazuju izvedbu svojstvenu ovoj kolekciji, a da i ne govorimo o glasovirskoj partituri, doziranom u minimalističkim intervalima. "Nisam želio emocionalnu glazbu," rekao je Yamamoto, "jer je sama odjeća vrlo emocionalna." I bio je u pravu, iako je teško utvrditi koja je emocija i u kojim trenucima prodirala najviše. Kratka infuzija boja - kvartet odora u ljubičastoj, smaragdnoj, plavoj i cigli - bila je posebno upečatljiva, bez ikakvog drugog razloga osim njezine slučajnosti. Yamamoto je možda rekao da je ova zbirka "u izradi", ali za Fall je izgradio nešto vrlo solidno.

Slika 23. Yohji Yamamoto kolekcija za jesen 2014. godine

Izvor <https://shinysquirrel.typepad.com/.a/6a00d8341c5df753ef01a73d8482bc970d-600wi>

Odjeća Yohji Yamamota predstavljena je na izložbama koje su proučavale povijest dizajna, kostima, radikalne mode i japanske umjetnosti, u organizaciji kustosa arhitekture, dizajna i azijske umjetnosti, kao i modnih stručnjaka. Njegovo je mjesto u povijesnoj naraciji daleko od stardardiziranog; kustosi kontekstualiziraju njegovo djelo kao egzotično japansko ili revolucionarno, visoko umjetničko ili visoko modno. Nadalje, većina izložbi je Yamamoto svrstalo u više od jedne od tih oznaka, predstavljajući gledatelju različite slojeve oprečnog značenja. Što se radi u radi u Yamamotovim djelima , ako su podložni tako različitim muzejskim narativima? Retrospektivna izložba Yohji Yamamota u muzeju Victoria i Albert, koja prikladno obilježava tridesetu godišnjicu dizajnerskog debija u pariškoj modnoj industriji, omogućuje kustosici Ligaya Salazar da komentira definirano, značajno djelo, čime se Yamamoto učinkovito smješta u vremenski okvir povijesti mode. Prije ove prvovremene retrospektive, njegova odjeća već je bila izložena na više od 30 muzejskih izložbi u Europi, Sjevernoj Americi, Australiji, Novom Zelandu i Japanu.

Slika 24. Retrospektivna izložba Yohji Yamamota u muzeju Victorie i Alberta povodom 30-te godišnjice dizajnerskog debija u pariškoj modnoj industriji. Izvor;http://www.vam.ac.uk/data/assets/image/0010/188740/yohji_yamamoto_exhibition_yellow_dress.jpg

Slika 25. Retrospektivna izložba Yohji Yamamota u muzeju Victorie i Alberta povodom 30-te godišnjice dizajnerkog debija u pariškoj modnoj industriji. Izvor;

https://www.aestheticamagazine.com/wp-content/uploads/2011/03/Yohji_Yamamoto_Exhibition_2_c_VA.jpg

Yohji Yamamoto
Tajna haljina iz kolekcije vjenčanja
Proljeće / ljeto 1999
Svila / Film prezentacije piste

Slika 26. lijevo /vjenčanica proljeće/ljeto 1999, desno / haljina za udovice proljeće/ljeto 1999.godine

Izvor ; https://miro.medium.com/max/800/1*zux_AAhGiFZ73hcJi9mDJw.jpeg

Yamamotova kolekcija za vjenčanja otkriva svoje fascinacije volumenom, strukturom i transformacijom. Sastoji se isključivo od odjevnih predmeta namijenjenih odjeći mladenka i članova njezine svadbene zabave-uključujući eterične crne haljine za tek udovice. Zbirka sadrži mnoge Yamamotove potpise npr. elementi : duge umorne siluete, konzolne ogrlice i dekoltei te fluidne haljine. Plastika kitne kosti umetnute u rubove haljina, jakni, kaputi i sukne su izrezane od punih krugova tkanine. S obzirom na ukočene odjevne predmete stvarao je jako nježne skulpturne oblike koji se gibaju pokretima modela. Za sve to imao je inspiraciju od Japanskog arhitekta Shigeru Ban-a koji je 1995.godine napravio izgradnju skloništa za papirne cijevi u izbjegličkom kampu, Ruanda.

Papirne cijevi koje se mogu lako zamjeniti, i u tada niskokvalitetnoj tehnologiji mogle su biti izrađene u bilo kojoj duljini te su se mogle reciklirati, malo je otpada nastalo tijekom njihove proizvodnje. U rasponu privremenih skloništa koji je osmislio za žrtve potresa u Japanu, Turskoj i Indiji i za više od dva milijuna izbjeglica iz Ruande. Viktor i Rolf također su napravili kolekciju inspiriranu Shigerinom Ruandu. Zbirka zvana „Ruske lutke“ za Jesen /Zimu 1999-2000.godine. Viktor i Rolf-ove kolekcije temeljene

na idejama sadašnjih trendova prikazani su u Parizu neobičnih i ekstravagantnih prezeentacija koje više podsjećaju na performans ili kazališni spektakl. Za njihovu prezentaciju za jesen/zimu 1999-2000 dizajneri su istraživali pojmove poput skloništa i društvene klase. „Ruska lutka“ zbirka haute couture koja je predstavljena sa devet različitih odjevnih predmeta, na jednom modelu je rotirajuća platforma. Počevši od skromne tkane haljine od jute svaki idući odjevni predmet bio je ukrašen sve luksuznijim materijalom uključujući svilenu čipku i Swarkovske dijamante. Za kraj revije predstavljen je model ogrnut masivnim ogrtačem koje je dizajnere zaklonio i skrio od odjeće ispod.

Slika 27. „Ruska lutka“ Viktor i Rolf kolekcija za jesen/zimu 1999-2000.godine inspiraciju su crpili od arhitekta Shigeru Ban-a i njegovo dijelo izbjeglica u Ruandu. Izvor ;

<https://assets.vogue.com/photos/55d7adf2a29b3c331d148fb5/master/pass/VIKTOR-ROLF-FALL-1999-HC-19-MAGGIE-RIZER.jpg>

Issey Miyake

Postoji prilično lijep odnos mode i arhitekture koji je vrlo vidljiv kroz gledanje japanskog modnog dizajnera i japanskog arhitekta. U ovom slučaju Issey Miyake i Kengo Kuma. Issey Miyake je Japanski modni dizajner poznat po svojim pomalo avangardnim dizajnima, performansima i izložbama. Vrhunski je producent ženske mode. Tijekom kasnih 80-ih eksperimentirao je s novim metodama pletenja tkanina koje bi omogućile fleksibilnost kretanja za korisnika i laku njegu i jednostavnu izradu. Načini izrade tih nagomilanih odjevnih predmeta uključuju njihovo prvo rezanje i šivanje, zatim odjevne predmete između dva lista papira i stavljanje u prešu za toplinu gdje dobivaju svoje ikonične pločice. "Memorija" tkanine zadržava omotce kad se papir izvadi iz odjeće i bude spreman za nošenje. Issey Miyake ne proizvodi samo žensku modu, već producira i mušku modu, kostime za balet i stvorio je ikoničnu crnu kornjaču za svog prijatelja Stevea Jobsa. Sada ima mnogo linija, uključujući njegov glavni raspon Issey Miyake, Pleats Please Issey Miyake, Issey Miyake Fête i mnoge druge.

Kako se to odnosi na arhitekturu i dizajn interijera?

Kengo Kuma arhitektura

U projektu Hongkou Soho čini se da bi na Kengo Kuma mogao utjecati nabrane haljine japanskog modnog dizajnera poput Isseyja Miyakea. Izbor arhitektonskih materijala Kengo Kuma oponaša nabore meke ženske haljine dok koristi industrijske materijale prikladne za gradnju. Kengo Kuma koristi trake od perforiranog aluminijskog aluminija za stvaranje prošaranog izgleda na fasadi zgrade. To se postiže korištenjem komada aluminijske mreže široke 18 milimetara za njihovo stvaranje. Zgrada je zamišljena tako da izgleda poput nagurane drapirane haljine. Duljine aluminijske trake su posebno pod uglom kako bi odgovarale zgradama i stvorile učinak ripplinga. Nagibni dizajn nastavlja se cijelim interijerom i pogledima na fasadu koja povezuje unutrašnjost i vanjštinu zgrade. Čitava shema je poput plisirane haljine koja teče, poput one koju je dizajnirao Issey Miyake.

Slika 28. Issey Miyake i Kengo Kum suradnja

Slika 29. Issey Miyake i Kengo Kum spoj dizajna i arhitekture , izvor ;https://static.dezeen.com/uploads/2016/07/hongkou-soho-kengo-kuma-shanghai-china-office-building-organic-pleats-aluminium-mesh-public-jerry-yin_dezeen_1568_5.jpg

Arhitektonski materijali - Pročelje zgrade Hongkou Soho dizajnirano je tako da plošni dizajn zgrade malo mijenja svoj izgled, ovisno o sunčevom kutu. Možda je želio dodati

svojoj zgradi nešto što i omogućava. Istraživao je ideju o korištenju pločastih ili geometrijskih obloga kao arhitektonskog materijala za svoje proširenje. Ovo je istraživanje razvijeno iz gledanja na origami kao iz očitih razloga, origami se ne može koristiti kao građevinski materijal, međutim postoje posebni materijali kojima se može manipulirati kako bi se stvorio isti efekt.

Slika 30. Issey Miyake kolekcija inspirirana arhitekturom dizajna Kengo Kum-a

Izvor ;<https://antonialowinteriors.com/wp-content/uploads/2017/03/11111.jpg>

Slika 30. Issey Miyake inspiriran arhitekturom Kengo Kum-a

Herzog i de Meuron Todd Eberle

Centralna signalna kutija, Basel, Švicarska 2000

Centralna signalna kutija, Basel, Švicarska Natječaj 1994, projekt 1995, realizacija 1998-1999
 Arhitektonski model: bakar i drvo Zbirni centar Pompidou, Pariz Musée national d'art modern

Središnja pitanja Industrielle Jacques Herzog i Pierre de Meuron poznati su po njihovom inovativnom omatanju i oblaganju zgrada kao i po njihovoj pažnji na materijal, uzorak i površinu manipulacija. Herzogov osobni interes za modu - u naročito, kvalitete uzorka i teksture - proizlaze dijelom od odrastanja dok je bio okružen tekstilom njegove majke krojačice. Centralna signalna kutija je zamotana u tanke bakrene trake koje se uvijaju i savijaju te su sitno pleteni, služeći za "dematerijaliziranje" i omekšavanje monolitne strukture.

Miyake Issey Ritam nabora Jesen / zima 1989

Poliester

Miyake Issey je poznat po inovativnosti u oba dizajn tekstila i odjeće. Njegova tehnološka istraživanja izrade odjeće i dobivenih posljedica organske skulpturalne kreacije ostavile su neizbrisiv trag o dizajnerskoj industriji. Miyake je započeo postupak kojim se komad poliestera reže i šiva u obliku dane odjeće, zatim u sendviču i nabrane između slojeva papira i uvučene u njih stroj za prešanje topline. "Sjećanje" na tkaninu drži pletere i, kad je papir izrezan, otkriva se gotov odjevni predmet. Ova tehnologija, tzv. "Pleasure Pleating" temelj je za nabore. Issey Miyake liniju i ranije verzije inačice proces je rezultirao Ritam Nabora.

Miyake je pleteni komad odjeće često poprimaju arhitektonske oblike kad se nosi. Inspiraciju je dobio od arhitekata Herzoga i de Meuron-a uzevši nabore i pletivo kao inspiraciju za dematerijaliziranje odjeće.

Slika 31. Issey Miyake kolekcija „Ritam nabora“ inspirirana arhitektom Herzog i de Meuron Todd Eberle i njihovim dijelom centralne kutije.

Izvor : <https://i.pinimg.com/originals/5b/ee/e1/5beee1f24668686e5ed59ac483c8a0ff.jpg>

A-POC Issey Miyake „trampulin s „ripple“ stolicom 2006.godina, najlon

Od 1997.godine Miyake je usredotočio svoju pozornost na dizajnerska istraživanja i tehnologiju. Zajedno sa Fujiwarom Dai, suradnik i inženjer dizajna, bio je pionir metoda proizvodnje A-POC-a (komad tkanine) . A-POC je industrijski postupak kojim se tkanina, tekstura i dovršeno pletivo- dijelovi cjeline te gotovi i tkani odjevni predmeti izrađuju u jednom postupku. Prva interakcija A-POC-a sastojala se od proizvodnje od neprekidno pletenih cijevi iz kojih su bešavne haljine mogu ekstrudirati rezanjem oko linija razgraničenja prilagođeni potrebama korisnika. A-POC primjenjen je na medije ,osim odjeće ; 2006 trampolin pletenica predstavljena je u Milanu na sajmu namještaja u suradnji sa dizajnerom Ronom Aradom.

Slika 32. A-POC suradnja Miyake-a i inženjera dizajna Fujiwarom Dei

Izvor :<https://surrealistillusions.files.wordpress.com/2018/11/issey-miyake-and-dai-fujiwara-a-poc-label-a-piece-of-cloth.jpg?w=768>

Alexander McQueen Haljina iz kolekcije Widows of Culloden Jesen / zima 2006.-2007 Taft

Fantastični setovi za predstave na pistama McQueena često služe kao folija za njegovu odjeću, odjekujući njenom arhitektonskom gradnjom. Njegove udovice Cullodena kolekcija uključuje odjeće koje slušaju unatrag slomljene tartane njegovog zloglasnog brdskog silovanja iz zbirke jesen/zima 1995-96-te godine. Emisija je bila predstavljena unutar jednosvne drvene kutije tj. velike piramide od stakla i čelika koojom su hodali modeli okolo, unutar kojeg se pojavio sablasni hologram Kate Moss koja nosi jedan od ključeva kolekcije. Ikonske Oyster haljine koje sadrže stotine naslaga organze.

Slika 33. Alexander McQueen haljina iz kolekcije Widows of Culloden jesen/zima 2006.-2007. godina

Izvor [;https://i.pinimg.com/236x/2d/07/e3/2d07e3188868687ca7714e46dcbc1378--couture-details-fashion-details.jpg](https://i.pinimg.com/236x/2d/07/e3/2d07e3188868687ca7714e46dcbc1378--couture-details-fashion-details.jpg)

Toyo Ito i suradnici arhitekti Andrea Branzi ,

forum za glazbu, ples i vizualnu kulturu, Belgija 2004. godina, akril

Ples i vizualna kultura crpe se na strukturama ljudskih usta i uha, vozila za zvuk, emisija i prijem. Ito je zgradu zamislio kao kontinuiranu armirano-betonsku školjku koja zatvara sustav kanala koji posjetitelje premještaju kroz prostor, granajući se jedan od drugog i ne ostavljajući nikakvu formalnu razliku između poda, zidova i stropova.

Strani arhitekti na Međunarodnom lučkom terminalu Yokohama, Japan 1995-2002. godina / arhitektonski model: plastika, metal

Pogled u unutrašnjost

Strani arhitekti pobijedili su na međunarodnoj razini na natječaju za dizajn međunarodne luke Yokohama terminala u Japanu 1995-te godine. Studija o cirkulaciji može oblikovati prostor, zgrada izaziva tradicionalna orijentacija polaska /dolasna krstarenja terminalom s njenom strukturom koja je isprepletana poput vrpce. Postoje i rampe za petlje koje pružaju više staza za automobile i pješake . Aktivna površina krova valovite „Dine“ (izgrađene od drvenih dasaka) i zeleni prostor odjekuje origamije nalik na unutrašnjost, koji ima iskrivljenje konkavne površine i naborano napušteni strop.

Naime sve je to bila inspiracija Alexandru McQueenu za njegovu kolekciju haljine „Only a game“ za proljeće/ljeto 2005-te godine. Svila/pamuk s vezom i metalnim rubom. Kako nam je već poznato da Alexander McQueen poznat po svojoj odjeći građevina- ovu kolekciju je precizno izvršio pomoću arhitektonskih oblika vezanim za dva već spomenuta arhitekta Ita i stranih arhitekta iz Yokohame. U svojoj zbirci prezentacija koristi složene skupove. McQueenova sposobnost kombiniranja kontrastne kvalitete- kao što su tvrda i meka, kruta i krhka struktura- u istoj odjeći očito u lijevanom kožnom bustieru i na poseban način obrubljen rub metalnih igli dovršava ju sa mekanim zvonastim oblikom.

Slika 34. „Only a game“ Alexander McQueen proljeće / ljeto 2005.godina.

Izvor:<http://3.bp.blogspot.com/-j7D3yw2pbd0/TVS4XmjdYNI/AAAAAAAAACA4/7wPd0WakOC4/s640/Checkmate.JPG>

3.4 Konstrukcija volumena

I modni dizajn i arhitektura bave se stvaranjem prostora i volumena ravnih dvodimenzionalnih materijala, iako na različitim mjerilima. Sve više, uz pomoć novih tehnologija i materijala, svaki se mogao razviti dijeljenem tehnike koje daju teksturu, oblik i volumen na nove i intrigantne načine, često uvodeći oblike i siluete koje zbunjuju konvencionalne ideje o proporciji i oblik. Začudo, novi oblici u svakoj disciplini. Čini se da nađu odjeke jedno u drugom.

Vivienne Westwood/Crvena Harris haljina od tvida, jesen/zima 1997.godina (ručno tkani tweed)

Westwood je skratila zvonastu krinolinu koja je stvorila voluminozne oblike valovitim kretanjem. Kratka jakna s dvostrukim prsima inspirirana je modelom kaputa princeze koju je kraljica nosila kada je bila djevojčica. Uvijanje unutra na struku, a zatim glatkom obrisu bokova. Westwood je obilježila radikalnu promjenu smjera za nju, gdje je, crpeći iz prošlosti, stvarala izričito ženstvenu odjeću. Upotreba Harris tweed-a to je značilo povratak

tradicionalnim engleskim tehnikama krojenja. Zakrivljeni ovratnik i džep jakni obloženi su a haljina od baršuna nalikuju na hermelin.

Slika 35. Vivienne Westwood crvena Harris haljina od tvida za kolekciju jesen/zima 1997.godina,izvor;<https://i.pinimg.com/originals/ff/e0/bc/ffe0bc6834c5367656c4479bd5007f29.jpg>

3.5 TEKSTILNE INOVACIJE U ARHITEKTURI

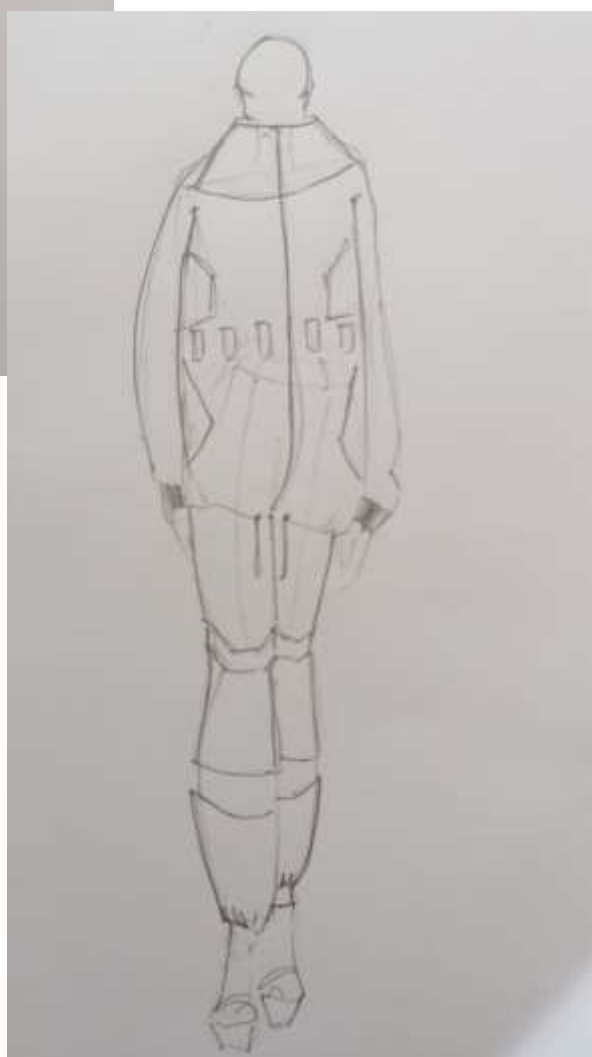
Tekstilne inovacije u arhitekturi se istražuju intenzivno posljednjih četrdeset godina. U tom vremenskom periodu pojavila su se tekstilna vlakna sa specifičnim strukturama i mehaničkim svojstvima. Tekstilna vlakna koja su obilježila i utjecala na novi način proizvodnje 20. i 21. stoljeća se nazivaju visokokvalitetna vlakna. To su vlakna koja su svojom strukturom dali bolji način življenja, prilagodili se današnjem vremenu, tehnologiji i proizvodnji. Pod visokovrijednim vlaknima se podrazumjevaju vlakna različitog sirovinskog porijekla koja su izrađena pomoću najsavremeniji tehnoloških postupaka, koja će se moći primjenjivati u arhitekturi, graditeljstvu, modi. Pojavom tih vlakana povećala se izdržljivost proizvoda, otpornost na sunčevu svjetlost, vjetar, kišu, snijeg, ona u sebi sadrže bolju voodtopnost, čvrstoću, a jedan od bitnijih faktora je da sporije stare i da su jednostavniji za održavanje. Tekstilna vlakna koja se koriste u proizvodnji, industriji se naziva „tehnički tekstil“. „Tehnički se tekstili od 1980. predstavljaju na sajmovima Techtexil u Frankfurtu (Njemačka) i Osaki (Japan).

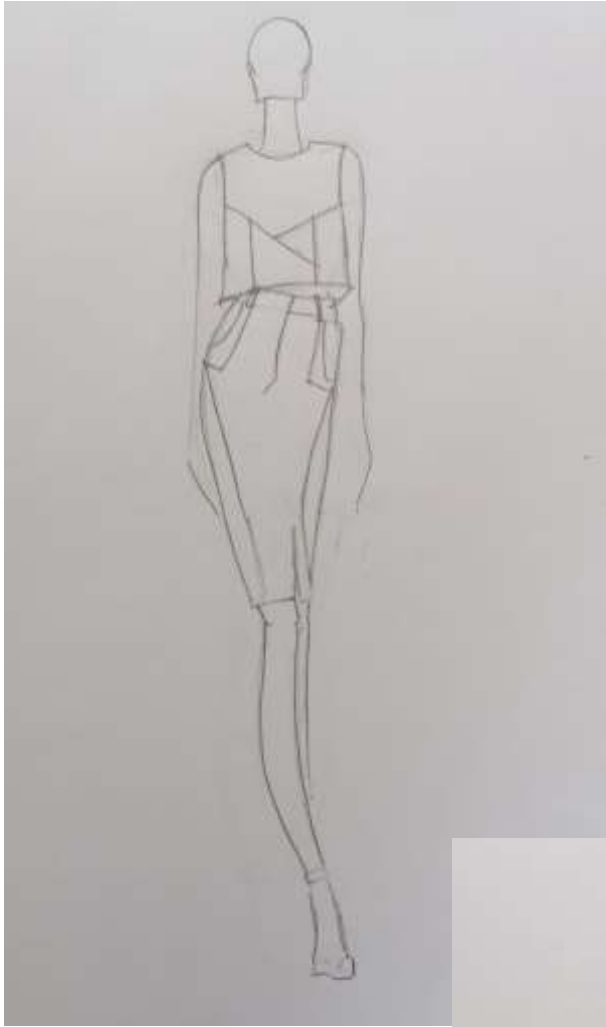

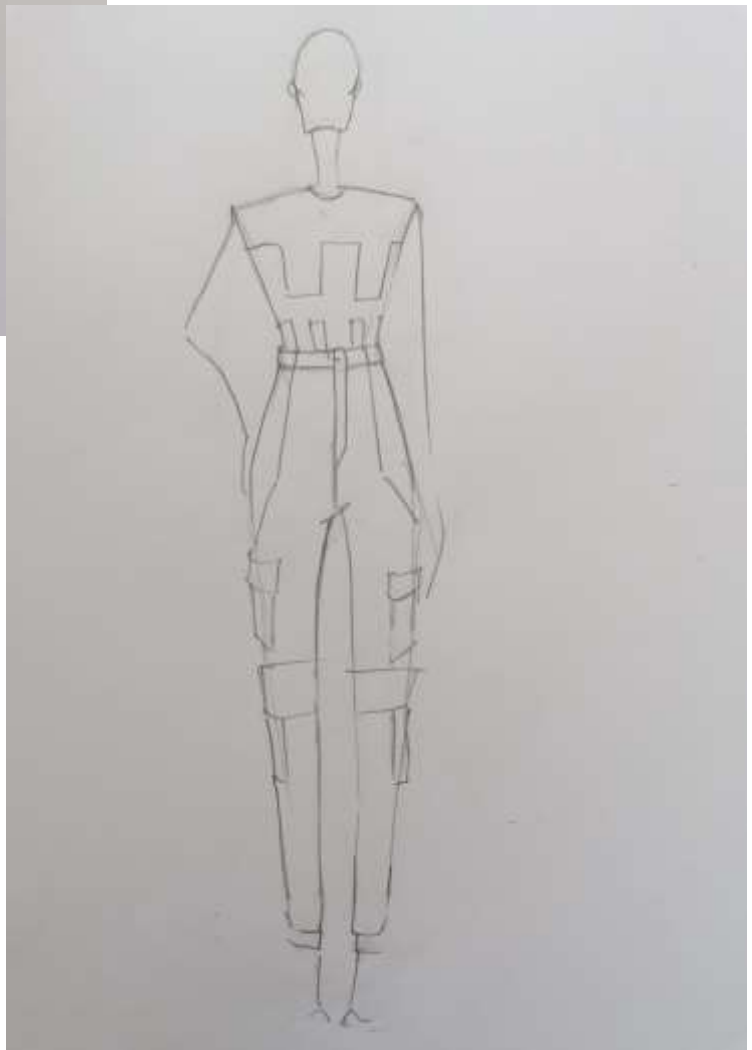
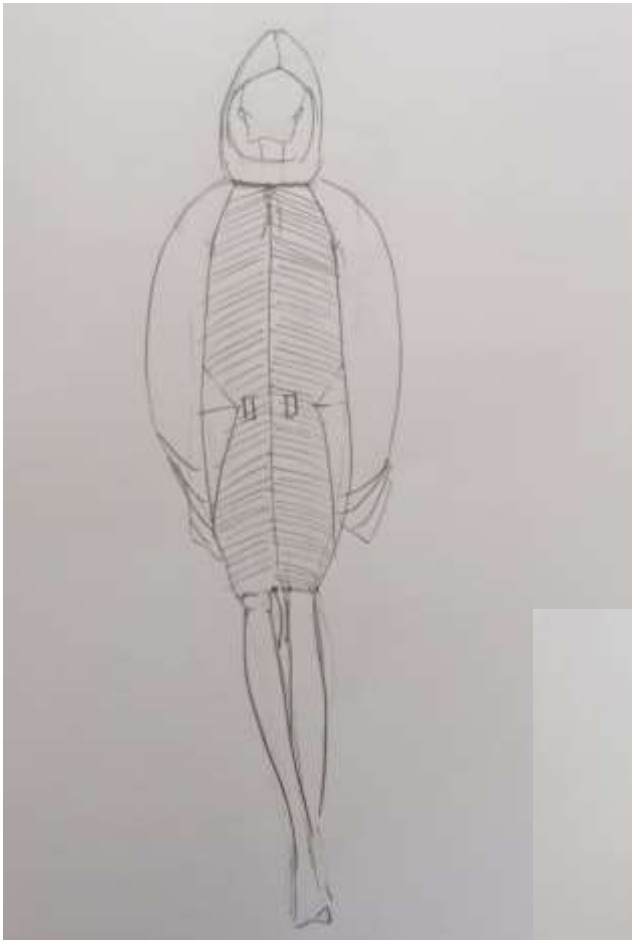
Razvrstani su u 12 skupina: agrotekstili, tekstili za građevinsku industriju, tekstilnu industriju, geotekstile, tekstile za domaćinstvo i dom, industrijske tekstile, medicinske tekstile, tekstile za automobilsku industriju i druga transportna sredstva, ekološke tekstile, tekstile za ambalažu, zaštitne tekstile, tekstile za šport. Posebnih tekstila za graditeljstvo nema. Projektanti traže tehničke tekstile u okviru ponude nabrojanih skupina. Industrija danas nudi brojna vlakna koja su osnova za izradu različitih tehničkih tekstila i druge proizvode uporabljive u graditeljstvu. Tehnički tekstil se pojavljuju u obliku kompozita, membrana, trodimenzijskih tkanina i netkanih tekstila, pametnih tekstila, biomimetičkih tekstila. “9 Za savremenu proizvodnju tehničkog tekstila iznimnih svojstava potrebna je visoka tehnologija, pri čemu posebno značenje ima primjena mikrotehnologije i nanotehnologije te je u pravilu riječ o proizvodima velike dodane vrijednosti. Takvi materijali šire granice primjene tekstila i na sasvim nova područja, a razvoj vlakana i kompozitnih materijala omogućio je iznimne znanstveno tehničke iskorake.

Novi materijali, tehnologije, potaknuti napretkom u biotehnologiji, nanotehnologiji, elektronici, 3-D tkanja, i legura u obliku memorija, nude izvanredna svojstva, što omogućuje brže, lakši, sigurniji, snažniji i pametniji performans tehničkih tekstila koji se upotrebljavaju u pronalaženju novih aplikacije u sektorima kao što su medicina, sport, poljoprivreda, saobraćajni promet. Takve tkanine omogućuju realizaciju novih vrsta materijalnih funkcija što je nemoguće postići s drugim materijalnim skupinama. Za primjer imamo relativno nove materijale poput stakla, keramike i karbonskih vlakana, aramidni vlakana, tekućih kristalnih polimera i high-modula polietilena koji su u mogućnosti prilagoditi se ekstremnim uslovima. Za pojedine se vrste građevina upotrebljavaju materijali s različitim svojstvima. Na tržištu je dakle cijela vrsta tehničkih tekstila koji se mogu upotrebljavati na različite načine u arhitektonskom oblikovanju. Uporabivost pojedinog tekstilnog proizvoda ispituje na svakome projektu posebno. Unatoč svemu bilježi se velik broj uspješnih pokusa ugradnje tehničkih tekstila u građevine. Upotrebljavaju se u stalnim, privremenim, tj. mobilnim i eksperimentalnim zgradama. Tekstilna struktura se također može upotrebljavati za izradu javnog prostora, sportskih dvorana, zračnih luka, sajmovi, urbanih parkova, trgovačkih centara i stambenih objekata. Za izradu javnih građevina, kao što su sportske dvorane, zračne luke koriste se arhitektonske membrane. One se najčešće koriste za izradu konstrukcije javnih prostora, građevina. Koriste se kao nadstrešnica, koja služi kao zaštita od sunca, a najčešće se primjenjuju za gradnju i pokrivanje velikih kompleksa najrazličitijih oblika.

4. TEHNIČKI CRTEŽ

6. ZAKLJUČAK

Osnovna ideja ovog diplomskog rada bila je istražiti japansku povijest, arhitekturu, kulturu i običaje, istražiti kakav je to zapravo utjecaj japanske arhitekture na modu 20. stoljeća te napraviti svoju kolekciju na inspiraciju iste. Iako rad obuhvaća i povijesna razdoblja, obilježja kulture, umjetnosti i života samih Japanaca, zadržava se na osnovnim elementima jer bi detaljnija obrada svakog od ovih područja nadilazila zahtjeve diplomskog rada i same teme. Istražujući odijevanje Japanaca uočava se nedvojbena sukob tradicionalnih i suvremenih trendova Zapada. Istovremeno, upravo su ta tradicija, ponašanja i običaji Japanaca kao i stroge forme odjeće bili vrlo često krinka za prikrivanje snažne seksualnosti pa i dekadencije.

Proučavanjem različitih faktora na relaciji odnosa arhitekture, mode i tekstila, uočava se tijesna i simbiotska povezanost. Razvojem nauke, kulture, umjetnosti, mode i arhitekture kao i tehnologije odijevanja i graditeljstva, došlo je do jačanja tih veza. Istovjetni koncepti, utilitarnost prema mjeri čovjeka i estetika kao odraz duha vremena učinile su modu i arhitekturu često nerazdvojnima, tj. tijesno povezanim dizajnerskim disciplinama. Dakako taj odnos mijenjao je svoj oblik i bio podložan stalnim promjenama ukusa i stila. Činjenica da je moda druga a arhitektura treća čovjekova koža ukazuju na njihov humanistički karakter. Intersekciju mode i arhitekture te njihovu međusobnu interakciju interesantno je pratiti na njihovoj različitosti. Dok je moda fluidna i neuhvatljiva a arhitektura statična i čvrsta, točke na kojima se preklapaju postaju time znakovite i predmetom interdiscipliniranih analiza koje je potrebno produbljivati i širiti.

7. LITERATURA

Aušperger, M., Sjećanje jedne gejše-istraživanje u svrhu izrade kostimografske mape, TEDI - International Interdisciplinary Journal of Young Scientists from the Faculty of Textile Technology, Vol 3, Zagreb, 2013.; 70-98

Bogovac, M.: Boutique sinteza arhitekture, modnog industrijskog dizajna, TEDI, 2011.

Hiramitsu, C.: Japanese Tradition in Issey Miyake, Design Discourse vol.1 no1, Osaka University Graduate School of Letters, 2005.

Quinn, B.: Textiles in Architecture, Architextiles, str. 24, 2006.

<https://www.architecturaldigest.in/content/7-fashion-designers-inspired-by-architecture/>

<https://www.dezeen.com/2017/07/20/opinion-rei-kuwakabo-comme-des-garcon-exhibition-met-museum-architecture-fashion-intertwined-aaron-betsky/>

https://www.metmuseum.org/toah/hd/jafa/hd_jafa.htm

Yohji Yamamoto and the Museum: A Contemporary Fashion Narrative Alexis Romano

Grgić, V., Seks i smrt u japanskoj kulturi, Naklada lijevak i Turk, Zagreb, 2009.

<https://www.harpersbazaar.com/culture/art-books-music/a12547/fashion-influence-of-le-corbusier/>

<https://indie-mag.com/2018/09/yohji-yamamoto-history/>

<https://thespaces.com/fashion-designers-inspired-by-architecture/>

<https://antonialowinteriors.com/the-relationship-between-fashion-and-architecture-issey-miyake-fashion-design-fmp-precedent>

<https://www.isseymiyake.com/en/>

https://garmentstructuringarchitecture.files.wordpress.com/2012/12/skinbones_exhibition_guide.pdf

http://dans.org.rs/?option=com_content&task=view&id=376&Itemid=1